

pagina 5

Universitaire ontwikkelings- samenwerking

Op 9 december organiseerde het NUFFIC een internationale dag om de aandacht voor ontwikkelingssamenwerking binnen de universiteiten weer wat op te vijzelen. In Maastricht was daar weinig van te merken. Geen wonder, want binnen de universiteit is geen instantie aanwezig die zoiets kan oppikken. Het wachten is op een Bureau Buitenland en de wederopstanding van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking. Aan particuliere initiatieven en ideeën is geen gebrek. Wij inventariseerden en spraken met het NUFFIC.

pagina 2 en 13

Randwijck

Het eerste deel van de nieuwbouw op Randwijck is klaar. De verhuizing kan beginnen. De belissingen wie in de stad mocht blijven en wie naar de boorden van de brede stroom der Maas moest, waren zo moeilijk dat het woord deportatie hier en daar is gevallen.

pagina 4

Wachttijden

Medische vervolgoopleidingen zitten propvol. Wie geen plaats vindt voor een specialistenopleiding beproeft zijn geluk in de huisartsenopleiding, blijkbaar het einde van de keten.

Wachtende moeders in het Njinikom Hospitaal in West-Kameroen. In de 'Under five-clinic' worden vaccinaties, voedingsadviezen en GVO verzorgd. Een typisch voorbeeld van Community Health Care, dat men nog te weinig aantreft in ontwikkelingslanden. Dat is de overtuiging van de mensen die het kunnen weten en die op pagina 10, 11, 12 en 13 aan het woord komen.

Randwyck eindelijk vol

Elders in dit blad (op pagina 15) kunt U lezen welke capaciteitsgroepen en voorzieningen met ingang van het nieuwe jaar naar de eerste fase van het nieuwe universitaire complex op Randwyck zijn verhuisd. Hoe kon het nu gebeuren dat de besluitvorming over de verhuizing pas op het allerlaatste moment – de week voor het kerstreces – was afgerond?

Allang was natuurlijk bekend dat in 1982 het nieuwe gebouw zou worden opgeleverd. De Faculteit der Geneeskunde rekende er vast op dat veel van 'haar' capaciteitsgroepen daarnaartoe zouden kunnen verhuizen, totdat de Algemene Faculteit (Sociale Gezondheidskunde) begin dit jaar roet in het medische eten gooide. De AF kwam met de variant waarin al haar 'kerngroepen' naar Randwyck zouden kunnen. Pas in oktober bleek dat deze variant niet verenigbaar was met datgene wat de MF wilde. Het College van Bestuur, dat tot dat moment had gehoopt dat de faculteiten het wel zelf konden uitknobbelen, vond dat zij het besluit moest nemen. Een taak die echter weldra weer door de faculteit werd overgenomen, omdat zij gezamenlijk de capaciteitsgroepen

moesten horen. Na een tijd van overleg, waarin volgens de secretaris van de Medische Faculteit, mr. E. Steur, de faculteiten wat langs elkaar heen hebben gepraat, is tenslotte de oplossing gevonden waaraan het College heeft gewerkt. Dat de zondebok door bepaalde ontevreden partijen in de BTD (Bouwtechnische Dienst) wordt gezien is volgens Steur niet fair: 'Zij hebben ook hun best gedaan voor een zo goed mogelijke oplossing. Ze blijven natuurlijk een makkelijke partij om de zwarte Piet op af te schuiven, maar dat is onterecht.' Zijn alle partijen nu tevreden over hun nieuwe stee? Sociale psychiatrie en huisartsengeneeskunde lijken erg verguld met de nieuwe werkplek op Randwyck, evenals medische psychologie dat in zijn geheel wordt gehuisvest in het Elizabethhuis. Het Faculteitsburo der MF is de enige partij die wat ontevreden is. De gedwongen splitsing, waarbij het deel van het Buro dat de evaluatie verzorgt naar Randwyck verhuist, lijkt geen optimale oplossing. 'Ik denk dat we ons wat verkeken hebben op de omvang en groei van de diverse groepen', meent Steur.

EdL

Observant rond Kerst en Nieuwjaar

Dit is de laatste Observant van 1982. Tijdens de kerstvakantie verschijnen we natuurlijk niet. Het volgende nummer komt uit op 21 januari. Kopij kan tot 11 januari worden ingeleverd. De redactie wenst alle lezers een prettige kerstvakantie en een voorspoedig 1983.

Te koop:

Gerestaureerde vakwerkboerderij in Noorbeek op pl.m. 2500 m² grond. Ind.: woonk., 3 slaapk., woonkeuken, badk., WC, gr. garage, zolder. Vraagprijs n.o.t.k. Bezichtiging na afspr.. Tel. 04456-597.

observant

(voorheen Maffius).

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgegeven door de Stichting Maffius. Verschijnt veertiendaags.

Redactieadres:
Tongersestraat 53, kamer 304
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Tel.: 043-888319
(doorkiesnummer).

Stichtingsbestuur

Wim Hermens (voorzitter), Loes van Benthem (secretaris), Cees Schröder (penningmeester), Jacques Heijen (buitenuniversitair lid), Evelyne de Leeuw (redactie-afgevaardigde).

Redactie:

Ton Hammeleers, Jacques Herraets, Richard Janssen, Evelyne de Leeuw, Appie Luermans, Jan Meijers, Maurice van der Sangen, Els Schoenmakers.

Redactie-assistente: Edith Goppel
Koördinator Voorlichting: Sjonk Ritmeester,
Grafische vormgeving: Guus van Rooij
Foto's: Koen van der Gugten, Hans van Dijk, Foto-persbureau Widdershoven.
Tekeningen: Pascal Oost, John Pex.

Druk. Leiter Nypels BV, Maastricht

Spelregels voor ingezonden kopij

Brieven (reacties op verschenen artikelen):
– niet langer dan één kolom (= een kopij-vel).

Artikelen: voor ingezonden stukken eerst contact opnemen met de bureoredactie voor afspraken over lengte etc.

Restaurant de Crul leent zich in het bijzonder voor al dan niet besloten partijen, bruiloften, promotiefeesten, jubilea, gala-diners en zakenfeesten.

Wensen met betrekking tot het diner, de vorm van entertainment, podium, verlengd sluitingsuur, aankleding en presentatie, kunnen wellicht worden ingewilligd.

Volgens afspraak verzorgt restaurant de Crul ook diverse koude of warme lunches.

1 Juli als nieuwe datum geprikt

Annadal nog geen akademisch ziekenhuis

De akademisering van het ziekenhuis Sint Annadal krijgt niet op 1 januari a.s. haar beslag, zoals oorspronkelijk de bedoeling was. Eind vorige week is besloten de 'Operatie ZA-ZM' uit te stellen. Als nieuwe datum is nu 1 juli 1983 vastgesteld.

Het besluit tot uitstel had moeten vallen tijdens een vergadering van de commissie-van Campen, maar omdat die vergadering geen doorgang kon vinden is de beslissing direct door het ziekenhuisbestuur afgekondigd. Daarbij is bepaald dat uiterlijk op 1 april 1983 alle beslissingen, die nu nog niet rond zijn, 'besluitrijp' moeten zijn, zodat in de drie daarop volgende maanden besluitvorming in alle rust kan plaatsvinden, waarbij ook de universiteit betrokken zal worden.

Diverse zaken wachten nog op een regeling en dat zijn zeker niet de gemakkelijkste. Vooral de kwestie van de medezeggenschap levert problemen op. In 1975 is al door de Ondernemingsraad

dr. J. van Campen

bedongen dat verworven rechten, inzake de medezeggenschap gerespecteerd zullen worden. Later heeft de raad herhaaldelijk gezegd dat de medezeggenschapsregeling na de overgang minstens gelijkwaardig moet zijn aan de huidige, anders gaat de overgang niet door. Het bestuur respecteert dat standpunt, maar stuit bij het opstellen van de nieuwe regeling op wettelijke bezwaren. De medezeggenschap van de Wet op de Ondernemingsraden gaat aanzienlijk verder dan de vrijblijvende regelingen die de academische ziekenhuizen kennen. Het ontwerp dat prof. mr. Frans van Wijmen heeft opgesteld en dat de instemming had van de Ondernemingsraad, is gereserveerd ontvangen door vertegenwoordigers van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. De bezwaren van het ministerie gelden vooral de beroepsprocedures in gevallen dat er onenigheid ontstaat tussen de Personeelsraad (die de Ondernemingsraad moet vervangen) en de directie. Van Wijmen heeft de indruk dat de juri-

dische bezwaren tegen zijn constructie wel te overwinnen zouden zijn als de ambtelijke wil maar wat groter was. In elk geval ziet het ernaar uit dat de nieuwe regeling wel eens model zou kunnen staan voor een landelijke medezeggenschapsregeling voor academische ziekenhuizen.

Manjaren patiëntenzorg

Andere knelpunten die nog geregeld moeten worden zijn de tarievenkwestie en de honorering van de specialisten, die verdeeld zijn in ORA-specialisten en academische specialisten. En verder natuurlijk de toewijzing van de manjaren patiëntenzorg. De commissie-van Campen stelt voor om vooruitlopend op de nieuwe regeling die de minister voor 1984 in het hoofd heeft, nu alvast van toepassing te verklaren op de verdeling. Dat zou betekenen dat de manjaren worden toegewezen aan het ziekenhuis en niet aan de universiteit. Daarmee is ingestemd door de voorzitter van het College van Bestuur van de universiteit, maar de dekaan van de medische fakulteit heeft zich uitdrukkelijk gedistancieerd van dat voorstel, dat samen met de andere voorstellen van de Commissie-van Campen aan de minister is voorgelegd. Volgens de ziekenhuisdirectie hoeft de universiteit niet bezorgd te zijn over een onredelijke verdeling van de manjaren: In het verleden heeft men zich al bereid getoond rekening te houden met de basisfilosofie, al wil men de plaatsen dicht bij huis houden, bijvoorbeeld door de relatie eerste- en tweedelijns zorg te begunstigen.

Commissie-Sikkel

Een zeer netelige kwestie die de nodige onzekerheid oplevert is de financiering van de akademiseringskosten. Tijdens de hoorzitting van de commissie-Sikkel die als dépendance van de commissie-van Campen de complete akademiseringsplannen bestudeert, is door de vertegenwoordiger van het ministerie van O&W gezegd dat met het geld dat oorspronkelijk voor de nieuwbouw van het Akademisch Ziekenhuis was bestemd, de hele akademisering moet worden bekostigd, dus ook die buiten het ziekenhuis. Het ziekenhuisbestuur schijnt zich nogal te ergeren aan de houding van de universiteit, die met weinig voortvarendheid gewerkt zou hebben aan het opstellen van haar plannen. Dat zou geleid hebben tot de instelling van de commissie-Sikkel en de koppeling die daarin is gelegd tussen de kosten van het ziekenhuis en de andere akademiseringsplannen. Daarbij is de term 'kat in de zak' gevallen.

J.H.

Huisartsenspecialisatie als vergaarbak

Steeds langere wachtlijsten voor medische vervolgoopleidingen

Geneeskunde studeren wordt een kwestie van steeds langere adem. Het aantal plaatsen voor een specialisten- of huisartsopleiding is thans volkomen ontoereikend geworden. Wachttijden van vier jaar voor de huisartsopleiding en zes jaar voor bijvoorbeeld de opleiding tot chirurg zijn in Nederland geen uitzondering meer. Lange wachtlijsten blijken voor de huisartsopleiding in Maastricht voorsnog niet nodig. Toch is ook hier de hemel niet onbewolkt.

Enmaal als basisarts afgestudeerd, zal men in de regel een beroepsopleiding tot bijvoorbeeld internist, bedrijfsarts of huisarts willen volgen. Deze beroepsopleidingen zijn geheel in handen van de betrokken beroepsgroepen en staan los van de universiteit, met als uitzondering de terugkomdagen bij de huisartsspecialisatie. De toelating tot deze vervolgoop-

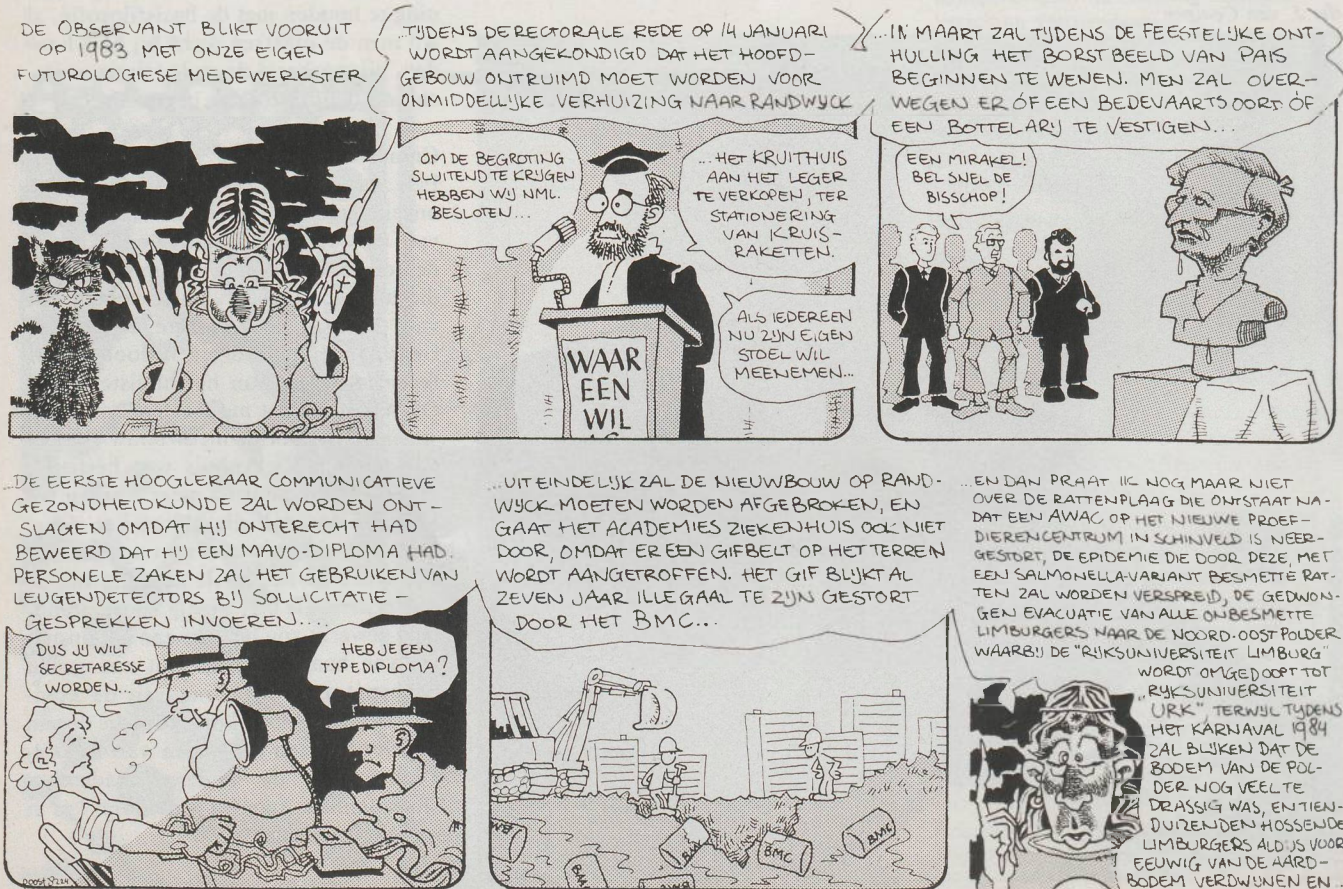
leidingen is verschillend. Voor een artsassistentenschap van een of ander specialisme is sollicitatie de normale gang van zaken, terwijl iemand met huisarts-aspiraties zich aanmeldt op het instituut voor huisartsgeneeskunde van een universiteit en dan zijn beurt afwacht tot er een plaats vrijkomt. Nu zijn met name de wachttijden voor de huisartsopleidingen de afgelopen tijd schrikbarend toegenomen. In Amsterdam lijkt het volgens een van de gedupeerde artsen of er iedere maand een jaartje bijkomt. De oorzaak moet voor het grootste deel worden gezocht in het sterk afgenomen aantal specialistenopleidingsplaatsen. Bij huisartsgeneeskunde in Maastricht is volgens Jos op 'Root nog weinig van deze toevlucht-tendens te merken. Per jaar worden hier drie groepen van elk elf mensen opgeleid. Deze elf zijn samengesteld uit acht 'eigen' en drie basis-

artsen van buiten de RL. De eenjarige opleiding die start in september, november en maart heeft tot nu toe geen RL-student een grotere vertraging dan zes maanden opgeleverd. Voor de mensen van buitenaf is echter tot september 1985 volgeboekt. Uitbreiding van het aantal plaatsen is echter vooral door een gebrek aan geld en artsopleiders niet realiseerbaar. Of de 'belangstelling' voor huisartsgeneeskunde ook in Maastricht zo dramatisch zal gaan verlopen als elders in het land is moeilijk te voorzien. Wel zal het aantal afstuderende basisartsen jaarlijks toenemen door de tot nu toe steeds grotere studententinstroom. Twee nog remmende factoren voor de huisartsopleiding zijn de zeer slechte arbeidsmarkt en de hoge studiekosten.

Maatregelen ter verbetering van al deze wantoestanden lijken noodzakelijk; aangezien van de kant van de beroepsgroepen, vooral om financiële redenen niet al te veel ingrijpends te verwachten is, zullen er op korte termijn politieke beslissingen genomen moeten worden. Hierbij valt de denken aan normpraktijken, loondienstverband en verdere beperking van het aantal eerstejaars.

Maurice van der Sangen

4

*Ontwikkelingssamenwerking binnen de RL
gebrekkig gecoördineerd*

Tien vogels in de lucht en een half ei in de hand

De aandacht voor ontwikkelingssamenwerking binnen de universiteiten, ook die van Maastricht, is groot. Maar als het gaat om samenwerken op het gebied van die samenwerking, ziet het beeld er hier althans heel wat minder gunstig uit. De Commissie Ontwikkelingssamenwerking ligt al meer dan een jaar totaal plat en een Bureau Buitenland dat concrete plannen moet aandragen of uitvoeren, bestaat alleen op papier. De aandacht voor ontwikkelingsvraagstukken berust vooral op het partikuliere initiatief. Aan het enthousiasme van een paar mensen hebben we in ieder geval het keuzeblok 'Community Healty in ontwikkelingslanden' te danken en de oprichting van de werkgroep 'Sta Op'. Verder zijn enkele medewerkers op persoonlijke titel nauw bij ontwikkelingswerk betrokken. En dan boft de universiteit dat zij het secretariaat van 'Network' in handen heeft, want via dat kanaal kan zij veel van haar verworvenheden op onderwijskundig gebied uitdragen en ervaringen met community health terugontvangen. Maar als instelling lijkt de universiteit de ontwikkelingssamenwerking nauwelijks tot haar taak te rekenen.

Commissie Ontwikkelingssamenwerking

Om initiatieven op het gebied van ontwikkelingssamenwerking te stimuleren en de uitvoering daarvan te bevorderen werd in 1977 door enkele geïnteresseerde medewerkers en studenten de Commissie Ontwikkelingssamenwerking opgericht. De commissie kreeg al snel erkenning en twee jaar later werd zij verheven tot de officiële adviescommissie op het gebied van internationale vraagstukken. Verder werd zij belast met de taak om de belangstelling voor de derde wereld te bevorderen en een geïntegreerd beleid voor onderwijs en onderzoek mogelijk te maken. Nadat rector Wynand Wijnen in 1979 als secretaris-generaal van Network was teruggekeerd uit Jamaica en hij die functie een jaar later had doorgegeven aan de dekaan van de medische fakulteit Co Greep, nam de commissie in 1980 ook de taak op zich om te fungeren als klankbord voor de universitaire Network-activiteiten. De voorzitter van

de commissie, Pim van Arkel, vormde samen met Greep en Ine Kuppen het driemanschap van Network-Maastricht. Ine Kuppen was eigenlijk secretaris van de commissie Ontwikkelingssamenwerking, een post die zij bezette vanuit 'Bureau Buitenland'.

Het huwelijk tussen Network en de Commissie Ontwikkelingssamenwerking was maar van korte duur. Binnen de commissie heersten grote twijfels over de opportuniteit van de samenwerking, want Network is niet specifiek op ontwikkelingssamenwerking gericht en wel specifiek op de medische opleiding. Daarbij kwam dat Ine Kuppen al spoedig al haar beschikbare tijd aan Network kwijt was, zodat de commissie zonder sekretariaat zat. Toen voorzitter Pim van Arkel ook nog onenigheid kreeg met Greep, ontplofte de zaak in juli 1981. Van Arkel trad af, er kwam een interim-voorzitter, Laurent Serpenti, en daarna gebeurde er niets meer met de commissie. Wel is achter de schermen de kwestie van het secretariaat beke-

ken. Tenslotte is een halve formatieplaats uit de bus gekomen voor een medewerker die volgend jaar wordt aangehouden om de taken van Bureau Buitenland te inventariseren. Wellicht wordt dan de klacht weggenomen die je van iedereen te horen krijgt die zich met ontwikkelingssamenwerking bezighoudt: er is geen uitvoerend orgaan dat initiatieven kan ondersteunen.

Network

Ofschoon Network zich niet specifiek op ontwikkelingssamenwerking richt, is het toch in dat kader dat de RL de meeste contacten met ontwikkelingslanden heeft. Network wordt veelal geïdentificeerd met prof. dr. Co Greep, die zijn rol van secretaris-generaal met veel overgave speelt. Volgens Henk Schmidt en Ine Kuppen, die nauw bij Network betrokken zijn, geeft de rolvervulling van Greep lang geen volledig beeld van de organisatie. Er is dus meer. Henk Schmidt, binnen de universiteit voorzitter van de capaciteitsgroep O&O en binnen Network coördinator van de 'Task force on problem-based learning', ziet de inhoudelijke bijdrage van de RL vooral liggen op het gebied van de onderwijsvernieuwing. Op het gebied van de Community Healty Care heeft Maastricht weinig te bieden, op het gebied van het probleemgestuurd onderwijs des te meer. Schmidt: 'We krijgen zoveel aanvragen uit ontwikkelingslanden voor bezoeken aan Maastricht, dat we ten einde raad besloten hebben workshops in te stellen.'

Als je hem vraagt of hij veel eer van zijn werk heeft, wordt Schmidt nogal sceptisch. 'Er zijn landen in Afrika die honderden artsen per jaar afleveren, zoals Egypte of Ivoorkust, maar die met een belabberde gezondheidszorg blijven zitten. Je kunt zoveel artsen opleiden als je wil, maar als je de sociale en economische omstandigheden niet verbetert, is het resultaat maar zeer marginaal. Je kunt vaak beter een waterleiding aanleggen dan honderd artsen opleiden.'

Daar komt volgens Schmidt nog bij dat de artsen die je opleidt als voornaamste doel van hun studie zien dat de status van dokter hen helpt te ontsnappen aan de ellende. 'Als je studenten in de Soedan vraagt wat ze willen gaan doen, zeggen ze allemaal dat ze community-dokter willen worden, als de docenten erbij zitten. Als je ze afzonderlijk spreekt, dan hoor je dat hun grote wens een privé-praktijk is in de grote stad, met mooie witte jassen en dure apparatuur. Ze worden arts om aan de ellende te ontsnappen, niet om er midden in te zitten. Als je een gezondheidscentrum in het binnenland bezoekt en je ziet daar

Ine Kuppen en Henk Schmidt

zo'n jonge arts te midden van duizenden ellendige gevallen . . . Reken maar dat zo'n jongen zijn dagen zit af te tellen!

Ondanks zijn scepsis ziet Schmidt genoeg redenen om door te gaan met zijn Network-activiteiten. 'Ik denk dat Network kan leiden tot een attitudeverandering die nodig is om een aantal hinderepalen uit de weg te ruimen. 'Community-gerichte zorg zal eerder leiden tot een verbetering van de sociale omstan-

digheden dan de traditionele curatieve zorg.'

Sta Op

Het gemis aan een goede begeleiding van initiatieven op het gebied van ontwikkelingsamenwerking vanuit de meer officiële hoek heeft ertoe geleid dat het particuliere initiatief het heft in handen genomen heeft. Enkele studenten en medewerkers hebben vorig jaar een plaatselijke afdeling van Wemos

(Werkgroep Medische Ontwikkelingsamenwerking) opgericht, die later is omgedoopt in 'Sta Op' (Studie en actie- en ontwikkelingsproblematiek), omdat Wemos te medisch gericht was. Sta Op is nu nog een werkgroep, maar wordt binnenkort een vereniging, die dan in aanmerking komt voor subsidie. Charles Phaff en Pyt Lucas, twee leden van de kerngroep, lichten toe dat Sta Op er in de eerste plaats is om de universitaire **(vervolg op pagina 13)**

Haalt Maastricht 1985?

Misschien geen originele titel dat geeft ik toe, ook geen origineel onderwerp, oké maar wel een onderwerp waarover ik steeds vaker met zorg denk en praat. 1 januari 1983 is het 8 jaar geleden dat ik mijn intrede deed binnen de Medische Faculteit Maastricht. Een tijd, waarin ongeveer iedereen elkaar nog kende, bij de voornaam aansprak en waarin het aantal studenten voorlopig nog niet boven de 50 zou komen. Sedertdien is er wel het een en ander veranderd en gelukkig maar, ofschoon . . . Het aantal medewerkers dat elkaar niet meer kent is verdrievoudigd, het aantal studenten is verdrievoudigd. Als gevolg van dit laatste is er nauwelijks ruimte om experimenteel iets van de grond te krijgen. Met 150 studenten kun je eenvoudigweg niet experimenteren, omdat de organisatorische klus vaak zo groot is, dat van inhoudelijke uitdieping geen sprake meer kan zijn. En als ik mij goed herinner, meen ik dat ons onderwijssysteem tot 1985 een experimenteel karakter zou hebben. Vanwaar mijn zorg?

*Drie projecten, die mij vanaf het begin bijzonder ter harte zijn gegaan, leiden een heel armetierig bestaan en het is mijn bezorgdheid over het verdwijnen van dit soort projecten, dat ik ja heb gezegd op de vraag van de redactie of ik in de gastkolom iets wilde schrijven. Bovendien dragen dit soort projecten in hoge mate bij tot het unieke karakter van het Maastrichtse onderwijssysteem. Het betreft de Oriëntatie Eerste Lijn, het Projekt WO-HBO en het Projekt Attitudeontwikkeling. Over de inhoud van het laatste projekt, denk ik, behoeft geen nadere uitleg gegeven te worden omdat, naar ik aanneem, iedereen daarvan wel op de hoogte zal zijn. Anders is het gesteld met de **Oriëntatie Eerste Lijn**. Velen zullen nauwelijks of niet weten waar ik het over heb. Vanaf het begin van haar bestaan in 1974 heeft de Medische Faculteit Maastricht voorzien in een programma voor eerstejaars studenten, waarin de aandacht vooral is gericht op het werk in de eerste lijn, in het bijzonder op de huisarts, de wijkverpleegkundige en de maatschappelijk werker. Dit alles conform de basisfilosofie, waarin o.m. staat dat 'binnen het onderwijs vroegtijdige, intensieve deelname aan de gezondheidszorg in al haar facetten dient plaats te hebben'. Als zodanig waren eerstejaars studenten aanvankelijk 3 dagen te gast in een huisartspraktijk, 1 dag bij de wijkverpleegkundige en 1 dag bij het maatschappelijk werk. De Oriëntatie Eerste Lijn is echter in de loop van 8 jaar onderwijs geïnvolveerd van zelfstandige studie-eenheid van 4 weken tot een 'niet blokgebonden' oriëntatie, dwars door alle andere blokken heen. Voor het studiejaar 1982/1983 dreigt ze zelfs geheel te verdwijnen mede als gevolg van het feit dat het maatschappelijk werk zijn medewerking heeft opgezegd. In plaats van een uitdieping en een uitbouw van deze vorm*

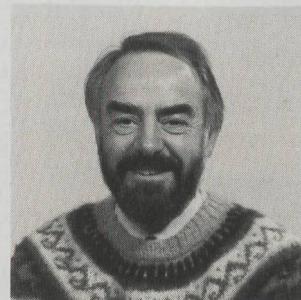
van praktijkgeoriënteerd leren leidt de oriëntatie een marginaal bestaan. Meerdere oorzaken zijn hiervoor aan te wijzen zoals het grote aantal studenten, het feit dat het een onderwijsactiviteit betreft die niet in een structuur is opgenomen en derhalve voortdurend als een corpus alienum dreigt te worden uitgestoten, maar ook het feit dat een al dan niet terechte vraag uit het veld door de Faculteit niet wordt gehoord. Vanaf het prille begin van de Oriëntatie Eerste Lijn heeft het maatschappelijk werk gevraagd om voortzetting van het contact in het eerste studiejaar in het verder verloop van het curriculum. Echter tot op heden tevergeefs met bovengenoemd gevolg.

Het Projekt WO-HBO

*In de basisfilosofie van de Medische Faculteit wordt eveneens uitdrukkelijk gesproken over samenwerking WO-HBO, met gerichtheid op de 1e lijn. Deze gerichtheid heeft naast het samenwerkingsaspect van veldwerkers onderling ook een **opleidingsaspect**. Reeds vanaf 1974 zijn er rond het thema multidisciplinaire samenwerking in de 1e lijn op het niveau van de opleidingen contacten geweest i.c. de MFM, de Sociale Academie Sittard en Gezondheidszorg-academie te Sittard. Binnen beide laatstgenoemde instellingen heeft het Projekt Samenwerking 1e Lijn wat betreft middelen, formatie en tijdsbesteding een geformaliseerd karakter. Binnen de RL is dit alleen subsidietechnisch het geval. In het verleden heeft dit de concrete samenwerkingsmogelijkheden zeer negatief beïnvloed. Anno 1982/1983 zijn deze zelfs zo ernstig verstoord, nu 2 medewerkers van de RL hun medewerking hebben opgezegd, dat geen activiteiten in dit studiejaar meer worden ondernomen.*

Het Projekt Attitude-ontwikkeling is misschien(?) hopelijk(?) in een stroomversnelling gekomen dankzij de weigering van de begeleiders om in het studiejaar 1982/1983 nog nieuwe activiteiten te ontplooiën voor 1e jaars studenten. Ook hier heeft verzet de OC moeten 'dwingen' actief te worden. Hoe zit 't met projecten waar ik geen weet van heb!

Pierre Verkoyen

Studentenechtpaar Delgado mist beleid op gebied van ontwikkelingssamenwerking

'RL maakt progressieve pretentie niet waar'

'De RL moet beseffen dat politieke en sociale achtergronden bepalend zijn voor het algemene ziektepatroon in ontwikkelingslanden. Ze moet de reële problemen willen zien. Het is overigens heus niet zo dat niets gedaan wordt. Alleen ontbreekt een echt beleid op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking.'

Niet klagerig, wel kritisch wil Luis Belgrado overkomen. Hij is 30 jaar en vijfde jaarsstudent in de medicijnen aan de RL. Hij, en zijn evenoude vrouw en medestudente Mercedes Filippini behoren tot de 300 Uruguese politieke vluchtelingen in Nederland. De Delgado's waren actief in de studentenvakbond en moesten de wijk nemen

nadat de generaals in 1973 via een staatsgreep de macht hadden veroverd in Uruguay, vroeger het 'Zwitserland van Zuid-Amerika', maar nu niet meer dan een ontwikkelingsland. De eerste vlucht bracht het echtpaar naar Argentinië waar het tot 1975 gewoond heeft in een voor buitenlanders zeer moeilijke situatie. Via de Verenigde Naties is uiteindelijk politiek asiel verkregen voor Nederland. En sinds 1978 wonen en studeren de beide Delgado's in Maastricht. Ze leven van een rijksstudietoelage en wonen nu met hun twee kinderen in een keurig rijtjeshuis. 'We hebben het hier echt niet slecht. Maar hoe je het ook draait, we blijven buitenlanders en dat laten de mensen ons soms best voelen. Zo kan ik me niet aan de indruk ont-

trekken dat sommigen de buitenlanders de schuld geven van de economische achteruitgang,' zegt Luis Delgado. Desondanks verzekert het echtpaar dat de goede ervaringen overheersen. 'Dat neemt echter niet weg dat we na de studie beslist terug willen. En al kunnen we niet naar Uruguay, dan toch in elk geval naar een land in de buurt waar we ons nuttig kunnen maken als arts.'

Uitzending

Overigens praat het echtpaar Delgado liever niet over hun eigen situatie in Nederland. Dit, naar aanleiding van een radio-uitzending die alleen maar dat aspect benadrukte en volledig veronachtzaamde wat werd gezegd over de situatie in de ontwikkelingslanden. 'En daar gaat het toch eigenlijk om,' zo zegt het eendrachtig. Toch begrijpen de beide Delgado's dat aan hun specifieke situatie in Maastricht niet geheel kan worden voorbij gegaan, niet alleen wat betreft het wonen maar met name ten aanzien van hun plaats in de studentengemeenschap.

Wat direct opvalt is het geringe aantal buitenlandse studenten uit ontwikkelingslanden aan de RL, nog geen tien. Verder komt het er in feite op neer dat het echtpaar Delgado Maastricht niet overdreven goed vindt, maar toch zeker ook niet slecht. Wel is Mercedes duidelijk beter te spreken over het werken in groepen en het werken vanuit problemen, zo eigen aan het bloksysteem. 'Ik heb er veel vrienden aan overgehouden en ook het taalprobleem is in zo'n groep minder omdat je erg geholpen wordt.' Luis stelt zich wat neutraler op. Wel klinkt er een duidelijk heimwee door in zijn stem als hij verwijst naar de situatie in Uruguay waar de samenwerking veel meer centraal staat. 'Hier is alles veel individualistischer. Inhoudelijk is er niet zo'n verschil. Maar in Uruguay zijn veel minder boeken en leermiddelen. Die moeten dus gedeeld worden. En dat vereist solidariteit,' zo zegt hij.

Behoeft

Luis Delgado meent verder dat het probleemgestuurd onderwijs van Maastricht niet persé hoeft in te houden dat het geschikter is dan andere systemen met het oog op de problematiek van de ontwikkelingslanden. Essentieel is volgens hem namelijk niet de vorm, maar de inhoud van het studieprogramma, de ideeën die erachter zitten. En zo'n idee zou dan moeten inhouden dat ontwikkelingssamenwerking is gericht op universiteiten in landen die werken om de gezondheidszorg in dienst te stellen

Mercedes en Luis Delgado

van de hele bevolking en niet op universiteiten in landen waar de elite centraal staat. 'En dus,' zo benadrukt het echtpaar Delgado, 'zouden universiteiten zich op het gebeid van de ontwikkelingssamenwerking meer moeten bezighouden met landen als Cuba en Nicaragua. Je kan natuurlijk op die landen de nodige kritiek hebben. Maar er wordt wel geprobeerd de hele bevolking te laten delen in kennis en gezondheidszorg.' Overigens willen de beide Delgado's niet zeggen dat universiteiten in meer conservatieve landen altijd in de pas lopen van het systeem. 'Wel is het oppassen als je daarmee samenwerkt,' zo waarschuwen ze.

Helemaal tevreden over de houding van de RL zijn Luis en Mercedes niet, hoewel erkennend dat er goede dingen gebeuren. 'Het probleem blijft echter dat er geen vast beleid achter zit,' zo herhalen ze.

Als positief beschouwt het echtpaar bijvoorbeeld de mogelijkheid om de gezondheidszorg in de ontwikkelingslanden als keuzevak te nemen. En het waardeert ook de mogelijkheden voor stages in ontwikkelingslanden. 'Een uitstekende kans om enig inzicht te krijgen in de zich daar voordoende problematiek.'

Ruim anderhalf jaar geleden is Luis Delgado naar Costa Rica geweest, overigens een van de rijkere Latijnsamerikaanse landen. 'Ik heb daar geen mooi wetenschappelijk onderzoek verricht, maar heb geprobeerd een bepaalde onderzoeksmethodiek bruikbaar te maken voor de arbeiders. Aan de hand daarvan kunnen deze zelf controle uitoefenen op de werkomstandigheden. Daarachter zit dan de conceptie dat een universiteit diensten en kennis moet brengen naar de gewone mens, zodat deze niet afhankelijk is van deskundigen.' Luis Delgado verwijst ook naar Nicaragua. Daar is de gezondheidszorg erop gericht een zo groot mogelijk deel van de bevolking te laten profiteren van de aanwezige kennis. 'Om een spuit te zetten is echter geen studie van zes jaar nodig, netzomin als om te begrijpen dat een goede riolering van het grootste belang is.'

Motie

Over het algemeen lijkt Luis Delgado evenals zijn echtgenote toch meer negatieve dan positieve kanten te zien van wat de RL doet op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking. Zo herinnert hij eraan dat de Commissie Ontwikkelingssamenwerking vrijwel volledig verlamd lijkt. Ook kan hij er nog al-

tijd weinig waardering voor opbrengen dat de U-raad in 1979 weigerde een uitspraak te doen over een motie, gericht aan de mensenrechtencommissie van de Verenigde Naties. Deze motie sprak haar grote bezorgdheid uit over de situatie rond de mensenrechten in Uruguay. De U-raad achtte zich indertijd niet competent omdat de problematiek geen directe betrokkenheid zou hebben met de universiteit. De Delgado's kunnen zich echter nu nog boos maken over een dergelijke argumentatie. 'Celstraf, martelingen, dwang en dat soort zaken hebben toch alles van doen met de volksgezondheid. Wij dachten dat met name Maastricht zich dat zou moeten realiseren.' En eraan toevoegend: 'Nee, in de praktijk zien wij toch niet dat de RL haar progressieve en democratische premissies waarmaken. En daar slaan ze zich toch juist voor op de borst. Wel zijn er natuurlijk uitzonderingen, groepen als Sta-op en die van de A.F., die zich wel degelijk op een goede manier inzetten. Maar dat is dan meestal niet de universiteitstop. Nogmaals, het is heus niet zo dat niets gedaan wordt. Maar een echt beleid ontbreekt. En juist dat zou gestimuleerd moeten worden.'

Sjonk Ritmeester

SERVAAS BOEKHANDEL

Vrijthof 29 □ Maastricht
□ tel. 043-50054 / 18704

- medische - juridische -
 sociale wetenschappen
 literatuur kunst poëzie

de academische boekhandel van maastricht

Nuffic-medewerker vreest toenemend provincialisme van de universiteiten

'Natuurlijk hebben de universiteiten een belangrijke taak op het gebied van de ontwikkelingssamenwerking, een taak waarin nu nog vaak te kort wordt geschoten. Zo zou het curriculum van elke universiteit het thema van de verdeling van de rijkdom in de wereld moeten bevatten. En iedere student zou erop attent gemaakt moeten worden hoe onrechtvaardig die verdeling is.'

Aldus Limburger, Louis Franssen (37), hoofd van de afdeling Universitaire Ontwikkelingsprojecten van het 'Nuffic', 'The Netherlands Universities Foundation for International Cooperation'.

Het gesprek vindt plaats in het kader van de Internationale Dag van 9 december. Op initiatief van het Nuffic besteedden de Nederlandse universiteiten die dag aandacht aan de ontwikkelingssamenwerking. Het was een dag van activiteiten waarbij de naam van de RL schitterde door afwezigheid.

Desalniettemin is Franssen erg voorzichtig met kritiek. Hij kent de RL ook niet zo goed. Wel gelooft hij dat het systeem van probleemgerichtheid en maatschappelijke oriëntatie er zich meer dan andere universiteiten toe leent zich verdienstelijk te maken op het terrein van de ontwikkelingssamenwerking, en dan vanzelfsprekend toegespitst op de gezondheidszorg. 'In de ontwikkelingslanden is al lang bekend dat gezondheid alles te maken heeft met de maatschappelijke condities. Ik denk daarom dat een Maastrichtse arts in ontwikkelingslanden wellicht wat beter is voorbereid dan andere artsen.'

Over het algemeen is Franssen overigens niet erg optimistisch over de aandacht van de wereld van de wetenschap voor de Derde Wereld. 'Voor Maastricht is dat echter niet helemaal onbegrijpelijk,' zo erkent hij. 'Het heeft natuurlijk in de eerste plaats te maken met de eigen opbouw. Daarom ontbreekt de RL vermoedelijk ook op het lijstje van universiteiten die meedoen aan lange termijnprojecten van het Nuffic, zoals die van PUO, de Progressieve Universitaire Ontwikkelingsprojecten. Een typisch onderwijsprogramma, overigens. In het kader van de PUO lopen momenteel 12 projecten waarin verschillende universiteiten samenwerken.'

De PUO is overigens slechts één van de Nuffic-activiteiten.

Het Nuffic heeft verder de taak om 'universiteiten te voeden als het gaat om ontwikkelingssamenwerking'. De organisatie werkt op basis van een vast bedrag dat jaarlijks komt uit het Ontwikkelingsfonds.

De statuten vermelden bovendien de opdracht om cursussen te organiseren voor buitenlanders. Ook wordt er veel gedaan aan research. De Nuffic-aandacht betreft in hoofdzaak ontwikkelingsaspecten, maar niet allen.

Stagnatie

Ook het Nuffic ontkomt in deze tijd van economische stagnatie niet aan een zekere terugslag. 'Ik kan het me verbeelden, maar ik geloof dat de interesse wat vermindert. Vroeger waren de avonden altijd veel drukker bezocht. Maar,' zo stelt Franssen zichzelf gerust, 'dat kan ook te maken hebben met het ruimere aanbod. En wellicht speelt de gewenning een rol. Volgens mij is het niet zo dat de mensen minder belangstelling hebben om mee te doen aan bepaalde projecten. Wel is er het toenemende probleem om deskundigen los te weken van hun specifieke onderwijs- en onderzoekstaak.' Hoe het zij, de Nuffic-medewerker zegt zich niet aan het wat angstige gevoel te kunnen onttrekken van een toenemend provincialisme der universiteiten. En daarmee bedoelt hij dat deze in de eerste plaats gericht zijn op de eigen omgeving: 'Niet helemaal onlogisch, nu de universiteiten er in eerste instantie voor moeten zorgen zelf het hoofd boven water te houden. Maar dat neemt niet weg dat het voor de wetenschap van wezenlijk belang is, te zijn gericht op de rest van de wereld en niet in het minst op de Derde Wereld.'

Franssen zorgt er met nadruk voor te spreken van ontwikkelingssamenwerking en niet van -hulp. Een eventueel westers superioriteitsgevoel is volgens hem volkomen misplaatst. 'Natuurlijk heeft het Westen veel te bieden, maar het kan ook veel leren, zowel organisatorisch als vaktechnisch,' zo weet hij. Franssen denkt daarbij niet in de laatste plaats aan Vietnam. Hij is daar onlangs enkele weken geweest en danig onder de indruk geraakt van met name de democratisering der eerstelijns gezondheids-

zorg. 'Op grond van echte participatie van onderaf is het er in de gezondheidszorg gelukt een verrassend hoog niveau te halen. Die participatie houdt dan in dat het volkscomité als hoogste bestuursorgaan van een dorpsgemeenschap het laatste woord heeft over het algemene beleid, met name de algemene aspecten daarvan. De medisch-technische kant is natuurlijk voorbehouden aan de arts,' aldus Franssen. In vergelijking tot andere ontwikkelingslanden vindt hij verder dat Vietnam er uitspringt vanwege de wijdvertaktheid van het gezondheidssysteem, de volkomen integratie van de traditionele Vietnamese volksgeesteskunst in het totale pakket van de gezondheidszorg en de nadruk op preventie. 'Er is maar weinig geld en daarom moeten de mensen in de allereerste plaats bewust gemaakt worden van het belang van de gezondheidszorg, iets dat trouwens in dezelfde mate geldt voor onderwijs. In Vietnam is heel duidelijk ingezien dat de ontwikkeling voor een groot deel berust op deze twee pijlers. En daarop dient de ontwikkelingshulp zich dan ook in hoofdzaak te richten. Natuurlijk,' zo erkent Franssen, 'ook in Vietnam zijn grote economische fouten gemaakt en nog altijd ontbreekt er een elementaire infrastructuur. Maar het is er wel gelukt een bodem van bestaan te creëren. Je hebt er niet de schrijnende misère van een land als India en van Latijns-Amerika waar alleen de rijke centra zijn bedeed en het platteland vrijwel niets heeft.'

Daarmee wil Louis Franssen die zelf jaren heeft gewerkt in Colombia en Peru vanzelfsprekend niet zeggen dat in Latijns-Amerika niets wordt gedaan aan ontwikkelingssamenwerking. Het zal echter niet verbazen dat hij zich meer kan vinden in de manier waarop landen als Cuba en Nicaragua die ter hand nemen, hoe moeizaam dat ook gebeurt. 'Dat komt omdat er daar naar wordt gestreefd de hele bevolking te betrekken bij de ontwikkeling van het land,' zo stelt hij.

En dan, tenslotte, de beroemde Tinbergen citerend: 'Het is een gegeven dat de economieën in de wereld nauw met elkaar samenhangen. We hebben elkaar ook nodig. Het is daarom een zaak van eigenbelang om samen te werken en verder te kijken dan je neus lang is. En dat geldt zeker voor de universiteiten. Juist deze moeten de poorten zo wijd mogelijk open zetten.'

Zeven meningen over universitaire ontwikkelingssamenwerking

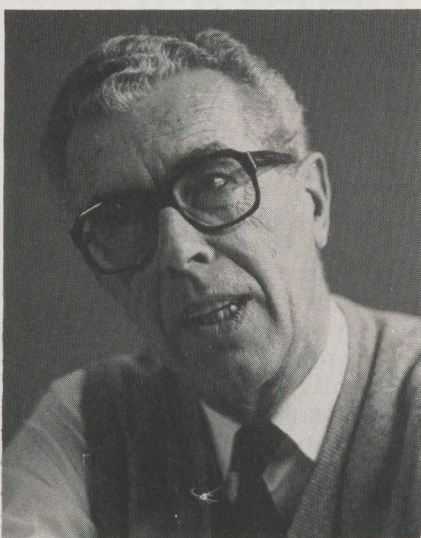
We legden zeven mensen waarvan we wisten dat ze op een of andere manier met universitaire ontwikkelingssamenwerking te maken hebben (gehad) drie vragen voor:

1. Vind je dat de manier waarop ontwikkelingssamenwerking wordt bedreven voldoende tegemoet komt aan de behoefte van degenen voor wie ze bestemd is?

2. Waar moet het universitair ontwikkelingsbeleid vooral op letten, in het bijzonder dat van deze instelling?

3. Wordt daar binnen de universiteit in onderwijs en onderzoek genoeg aandacht aan besteed? Zo nee, wat moet er dan gebeuren?

We vroegen iedereen zo kort mogelijk te antwoorden. Er is ook heel kort en krachtig op geantwoord, behalve door één man. Maar die heeft dan ook een heel lange ervaring en heel veel te vertellen.

Prof. dr. Fred Vorst (58) heeft in totaal 16 jaar in ontwikkelingslanden gewerkt: van 1954 tot '57 op Nederlands Nieuw Guinea, 1958-1961 in Noord-Nigeria, 1961-1966 in Togo, 1966-1967 opnieuw Nigeria, in 1967 in de olie-emiraten aan de Perzische Golf, en tenslotte van 1968 tot 1970 in Joegoslavië (Bosnië). Daar-

na volgden allerlei opdrachten voor de WHO in Indonesië en de Solomon-Islands, als consultant in New Delhi en Manilla, en nu nog steeds is hij WHO-adviseur voor framboesia-kwesties.

'Ik kan de vraag of ontwikkelingssamenwerking voldoende tegemoet komt aan de behoefte in zijn algemeenheid niet beantwoorden. Aan deze zaak zitten zoveel aspecten, dat dat ook moeilijk kan. De kern van het probleem van de ontwikkelingssamenwerking is, dat niemand precies weet waar je het op moet richten. Ik heb meegemaakt dat in de loop der jaren steeds de prioriteiten verschoven werden. Eerst was het industrialiseren, toen opvoeding en scholing en tenslotte moesten de sociale omstandigheden verbeterd worden. In mijn veld werd gezegd: 'Je moet ze gezond maken want met zieke mensen kan je een land niet ontwikkelen.' Het waren allemaal partiële oplossingen. De koers die men de laatste jaren volgt vind ik reëler: in de eerste plaats zorgen dat je gezien de enorme voedselproblemen de landen primair in staat stelt hun voedselproductie op te voeren, zodat ze in staat zijn hun mensen eten te geven. Maar waar dan de infrastructuur komt, de ontwikkeling van de economie... ik weet het niet. Ik weet uit mijn lange ervaring dat het probleem te gecompliceerd is om met een duidelijk antwoord klaar te staan. Wat ik wel geloof is dat de Nederlandse regering met alle fouten die ze ongetwijfeld zal maken, op het goede spoor is gaan zitten door de allerarmste landen hulp te geven en daar weer de meest onderliggende groepen. Maar als je dat zegt, kom je toch niet los van de andere kwesties, scholing, infrastructuur, economie. Aan zo'n antwoord als dit heb je natuurlijk niets, maar het illustreert wel de complexiteit van de zaak.

Wat moet dan het universitaire ontwikkelingsbeleid zijn? Als het betekent dat je mensen uit de ontwikkelingslanden laat meeprofiteren van je mogelijkheden, dan zeg ik nee: Ik ben er een fervente tegenstander van om mensen op grote schaal hierheen te halen en een opleiding te geven. ik denk dat dat wel de meest foutieve benadering is.'

Ouderwets paternalisme

'Al die mensen krijgen dan een westerse

zienswijze, die in hun eigen setting helemaal niet van toepassing is. Het is een verkeerde oplossing; de enigen die je in de rijke landen moet opleiden zijn zeer hoog gespecialiseerde specialisten die technieken moeten gaan beheersen die wel in hun land toepasbaar zijn maar alleen in de rijke landen onderwezen kunnen worden. Maar dokters en verpleegkundigen hier opleiden dat is het meest foutieve wat maar denkbaar is. Zo'n arts weet alles van hartaandoeningen en suikerziekte af (die in die landen nauwelijks voorkomen), maar niets van malaria; dat geldt voor alles. In alles wat wij voor de ontwikkelingslanden proberen te doen, komt een ouderwets paternalisme naar voren.'

Men onderschat de mogelijkheden en het intellect in die landen. Je moet geen mensen hiernaartoe halen, en hier fondsen vrijmaken. Die fondsen moeten dáarnaartoe, ze moeten dáár opgeleid worden. En dan kan je best je eigen docenten daarnaartoe sturen op die gebieden waarover ze zelf geen beschikking hebben. Ik ben radicaal tegen alles – enige uitzonderingen daargelaten – wat er hier op mijn gebied gebeurt. Wat ze in Amsterdam, bij de International Course for Health Development, doen, vind ik fout, principieel fout, onaantvaardbaar. Ik weet van mensen die daar zijn geweest dat ze worden volgestopt met esoterische kennis waaraan ze in hun eigen setting geen donder hebben. Ik sta niet snel klaar met woorden als neokolonialisme, maar nogmaals: er zit een elitaire, ouderwetse paternalistische mentaliteit achter. Dus wat universiteiten, en speciaal Maastricht, moeten doen, weet ik niet, maar in ieder geval geen mensen hiernaartoe halen. Dit klinkt misschien negatief, maar ik zeg dat vanuit een positieve motivatie.

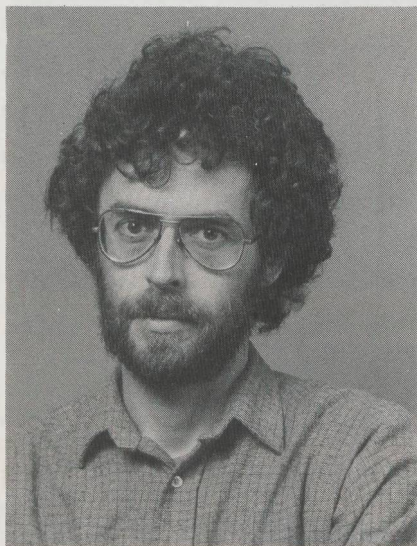
Geen onderzoek

Ik vind niet dat deze universiteit zich met onderzoek moet bezighouden, omdat er geen kennis en ervaring op specifieke ontwikkelingssamenwerkingsgebieden aanwezig is. Er zijn een aantal mensen, zoals ik, die daar hebben rondgelopen, maar dat moet je dan in een grotere groep brengen, en die vind je zeker niet aan een universiteit. Het is bovendien moeilijk te accepteren om dan maar een onderzoek naar voren te

schuiven. Iedereen moet maar zo nodig ontwikkelingssamenwerking bedrijven, ook als-ie er de ballen verstand van heeft. Veel landen hebben het ook gewoon niet nodig dat wij hier hun onderzoeken zouden doen.

Wat het onderwijs betreft: het is belangrijk dat studenten, en overigens de hele Nederlandse bevolking, doordrongen worden van de ernst van de situatie in de ontwikkelingssamenwerking. Dat moet geïllustreerd worden met verhalen van mensen met kennis en inzicht die iets te vertellen hebben. En dat kunnen we gelukkig in deze universiteit. Mensen, en zeker degenen die academisch worden opgeleid, kunnen de ogen niet sluiten voor de dingen die gebeuren. Zo kunnen ze hun rol als wereldburger spelen.

Samenvattend pleit ik dus voor het volgende: zoveel mogelijk betrokkenheid, maar zo min mogelijk naar je toe trekken waar je nog niet aan toe bent. Want aan al deze dingen zit een modieuze trek, en daar verzet ik me tegen omdat ik vind dat de ontwikkelingslanden zo niet tot hun recht komen.'

Charles Phaff werkte ruim tweeënhalf jaar als arts in een groot plattelandsziekenhuis in West Kameroen, van 1976 tot 1978. Daarna kwam hij bij het Skillslab. Sinds 1979 is hij planningsgroep lid en tutor in het tweede jaars keuzeblok: 'Community Health in Ontwikkelingslanden', samen met Pim van Arkel.

'Ik denk dat Ontwikkelingssamenwerking nog te vaak gericht is op het eigenbelang. De wens om via ontwikkelingshulp politieke en/of economische invloed uit te oefenen dient plaats te maken voor de oprechte bedoeling om de bestaande welvaartsverschillen op te heffen.'

Het universitaire ontwikkelingsbeleid, met name dat van Maastricht dient er op gericht te zijn aan die landen, die serieus proberen fundamentele hervormingen door te voeren (zodat uitbuiting en machtsconcentratie worden tegengegaan) steun te verlenen op die gebieden waar daar behoefte aan bestaat. Geen ontwikkelingshulp opdringen maar inspelen op bestaande behoeften van de basis.'

'Daarnaast moet er veel meer aandacht besteed worden aan de bewustwording in de eigen instelling. De bestaande mondiale ongelijkheid in inkomsten en gezondheid(szorg) dient onderzocht te worden. Oorzaken moeten worden opgespoord. Het is van belang onze studenten de gelegenheid te geven over de grenzen van de westerse gezondheid(szorg) heen te kijken en zich bewust te worden van wereldgezondheidsproblemen. De Nederlandse gezondheidszorg kan niet los gezien worden van de gezondheidsproblemen in de derde wereld. Howel er aan deze materie op bescheiden schaal aandacht wordt besteed door één keuzeblok in de MF en één keuzeblok in de AF, dient mijns inziens veel fundamenteeler omgegaan te worden met deze problematiek.'

Carla Frederiks heeft twee jaar in Kenya gewerkt als District Health Visitor ('72 en '73), voornamelijk voor de moeder- en kindzorg. Ze is daarna nog een aantal jaren actief geweest in de Contactgroep Nederlandse Vrijwilligers. Sinds 1980 werkt ze bij de capaciteitsgroep Epidemiologie.

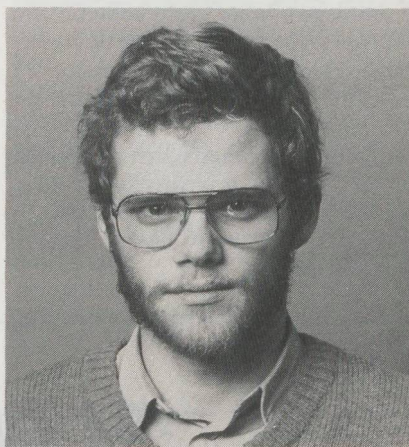

'Het beleidsplan om ontwikkelingssamenwerking ten goede te laten komen aan de allerarmsten is vaak niet realiseerbaar. In de nota van ex-minister de Koning over ontwikkelingsamenwerking wordt al gesteld dat het de allerarmsten ten minste niet mag schaden. Nog lijkt in de praktijk vaak de afstand tussen arm en rijk groter te worden

door ontwikkelingssamenwerking.'

'Het universitair ontwikkelingsbeleid zou zich vooral moeten richten op de bewustmaking van oorzaken van ongelijkheid zowel mondiaal als nationaal en minder op technische aspecten van ontwikkelingssamenwerking.'

In het Studium Generale komen diverse ontwerpen goed aan de orde. In het blok Gezondheidszorg in de Derde Wereld, wordt mijns inziens de gezondheidszorg teveel op zichzelf gezien. Gezondheidsproblemen in de Derde Wereld kunnen niet los gezien worden van de economische en politieke omstandigheden die deze problemen mede veroorzaken. In een oriënterend blok zou hier een veel grotere plaats voor ingeruimd moeten worden.'

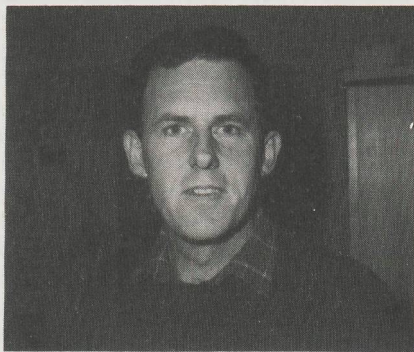
Wim Yspeert (24) was van '76 tot juli '82 student geneeskunde en werkt sinds september op een korte poolplaats bij het Skillslab. Hij zit al een jaar of vijf in de stedelijke werkgroep vastenactie die ieder jaar actie voert voor projecten in de derde wereld. In '79 was hij deelnemer aan het keuzeblok 'Gezondheidsvraagstukken in Ontwikkelingslanden' van Pim van Arkel en van december '80 tot maart '81 volgde hij de praktische stage Community Health aan de medische fakulteit van Dar-es-Salaam.

'De vraag naar de werkelijke bedoelingen van ontwikkelingssamenwerking is vaak niet eenduidig te beantwoorden. Te vaak speelt echter de handelsbevoordering van 'donor'-landen een rol. We zijn nog nooit een cent armer geworden van ontwikkelingssamenwerking. Sterker nog: 'het Europese produkt' is ongeloflijk begeerd in Afrika. Zodoende legt onze cultuur onevenredig beslag op mensen en middelen. Je kunt wel zeggen dat het betuttelend is om de arme boer in het binnenland van Tanzania z'n radiocassette recorder te ontzeggen en dat het daarom goed is dat Philips een fabriek heeft in Tanzania (ook zo goed voor het werkloosheidsprobleem - dat

echter niet bestond vóór Philips in Tanzania kwam en wegging uit Maastricht). Maar als je daarmee die boer z'n kansen op schoon drinkwater, kleding, voedsel (want hij moet om aan cash te komen gewassen gaan telen) en z'n eigen kultuur ontnemt, is deze vorm van ontwikkelingssamenwerking misdadig! Veel andere vormen van hulp, voedselhulp, medische hulp, rampenhulp, werken – hoewel absoluut noodzakelijk en ondanks alle goede bedoelingen – versluiert voor de werkelijke problemen en bereiken meestal net die mensen die zich ook zelf wel hadden kunnen redden.'

'Een universitair ontwikkelingsbeleid, zeker in Maastricht, zou de problemen in het juiste verband moeten plaatsen. Het wederzijdse begrip van de specifieke problemen in de juiste kontekst zou ook moeten betekenen dat we de Nederlandse gezondheidszorg, economie en dergelijke kritisch ter discussie stellen. Er is mijns inziens veel te leren van hoe men in ontwikkelingslanden problemen aanpakt. Begrip en uitwisseling zouden niet alleen op top-niveau maar vaker en intensiever op basis-niveau moeten plaatsvinden.'

'Het keuzeblok Community Health in ontwikkelingslanden is een goed project, waar meer tijd voor vrijgemaakt zou moeten worden. Ook zou studentenuitwisseling meer aandacht en geld moeten krijgen en zouden wij, met name op het gebied van onderwijs en onderzoek van de Nederlandse gezondheidszorg ook gaststudenten wat meer moeten kunnen bieden.'

Pim van Arkel werkte als algemeen arts van 1971 tot 1975 in een ziekenhuis in Tanzania. Tevens was hij hoofd van een opleiding voor 'Medical Assistants'. Aan de RL is hij tot december 1981

voorzitter geweest van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking.

Ontwikkelingssamenwerking op het gebied van de gezondheidszorg richt zich met name op ziekenhuiszorg. Zorg gericht op het voorkómen en bestrijden van volksziekten is echter veel belangrijker. Daarvoor is echter veel kennis van de lokale culturele, politieke en economische situatie nodig. Ik heb het geluk gehad mensen te hebben kunnen opleiden voor het werk aan de basis en ik denk dat juist op dit terrein een plaats is weggelegd voor ontwikkelingssamenwerkingsprojecten.'

Universitaire ontwikkelingssamenwerking kan makkelijk ontaarden in gewichtigdoenerij, toerisme voor wetenschappers, versterking van 'Ivoren Toren' en aanleiding zijn tot niet-relevante of mislukte projecten. Toch kan universitaire samenwerking mijns inziens een belangrijke rol vervullen vooral in bilateraal verband waarbij over en weer know how wordt opgebouwd over de lokale situaties en zodoende mee te kunnen werken aan concrete, op de praktijk gerichte onderzoeksprojecten. Ook onderwijssamenwerking, bilateraal of in 'Network'-

'N PAAR STELLINGEN VAN DE MEEST GEPROMOVEERDE DRUKKER

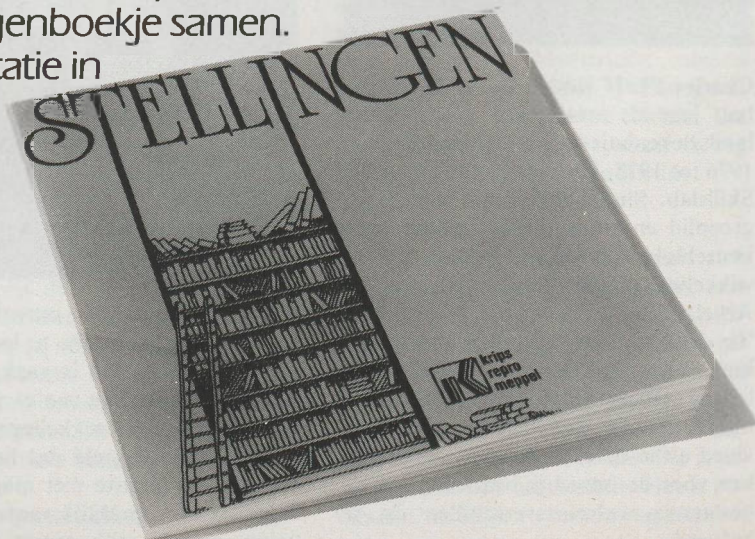
Krips Repro – drukker van de meeste proefschriften in Nederland – stelde een aardig stellingenboekje samen.

U ontvangt het als u uw dissertatie in productie geeft bij Krips Repro.

Bel voor informatie Greta Schoelink.

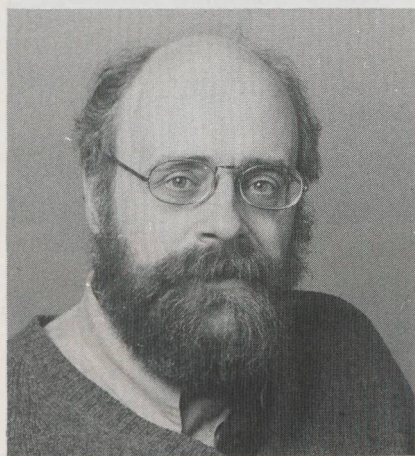
Kaapweg 6, 7944 HV Meppel
Postbus 106, 7940 AC Meppel
telefoon 05220-53731

verband kan zinvol zijn.

In principe zou veel fundamenteel onderzoek van belangrijke zichten in ontwikkelingslanden in westerse universiteiten of onderzoeksinstituten kunnen plaatsvinden. Voor Maastricht zou dit bijvoorbeeld een nieuw deelproject kunnen betekenen.'

Samen met Charles Phaff verzorg ik keuzeonderwijs voor medische studenten over gezondheidszorg in de derde wereld. We hebben niet over belangstelling te klagen want tot nu toe heeft 10% van de medische studenten dit keuzeonderwijselement gevolgd. Mijns inziens moet er ook in het reguliere curriculum meer aandacht aan dit soort zaken geschonken worden. Zonder behoorlijke bezetting van Buro Buitenland kan er binnen onze instelling nauwelijks sprake zijn van een ontwikkelingsbeleid.'

Rector magnificus **Coen Hemker** is binnen het College van Bestuur belast met de portefeuille ontwikkelingssamenwerking.

'Het universitaire ontwikkelingsbeleid moet er in de eerste plaats voor zorgen dat in de ontwikkelingslanden de fouten vermeden worden die hier wel zijn gemaakt. Dus als deze universiteit vernieuwend probeert te werken, zoals gebeurt op het gebied van onderwijs, eerstelijnsgezondheidszorg en research, zouden de resultaten daarvan direct moeten worden doorgegeven aan de universiteiten in ontwikkelingslanden. Dan zouden die jonge universiteiten niet klakkeloos oude instellingen hoeven te imiteren, iets waartoe wel eens de neiging bestaat met het oog op prestige'. 'Als er iets waar is van de pretenties van de universiteit op het gebied van onderwijs en onderzoek, dan moeten onze mensen wel haast per definitie beter geschikt zijn voor het zelfstandig functioneren in overwachte situaties, zoals die zich bij een functie in ontwikkelingslan-

den vaak kunnen voordoen. Verder hebben we het Bureau Buiteland dat goed geveerd is om contacten te leggen tussen studenten en buitenlandse instanties, met name in ontwikkelingslanden.'

'Ik denk niet dat de universiteit veel meer kan doen aan de ontwikkelingssamenwerking, althans niet binnen de randvoorwaarden, die ons van buitenaf worden opgelegd.'

Cultureel antropoloog **Laurent Serpenti** was medewerker bij het Koninklijk Instituut voor de Tropen, werkt nu bij de capaciteitsgroep Medische Sociologie, is adviseur bij het Directoraat-Generaal voor Internationale Samenwerking, vertegenwoordigt de universiteit in het NUFFIC-bestuur, is lid van de bestuurscommissie PUO, heeft veel veldwerk gedaan in Indonesië, Melanesië, Thailand en Papua-New Guinea.

'Ik geloof niet dat de manier waarop ontwikkelingssamenwerking bedreven wordt altijd tegemoet komt aan de behoeften. De beoordeling daarvan hangt af van het standpunt dat je inneemt. De meest rechtstreekse hulp is niet altijd de meest effectieve, niet altijd oorzaakbestrijding. Voedselhulp komt direct aan de armsten der armen ten goede, maar is alleen catastrofebesteding. De

doelgroepen aan het eind van de keten worden niet voldoende bereikt binnen de termijn waarin een project loopt. Of ze ooit bereikt worden, onttrekt zich meestal aan onze waarneming, maar er is zeker hulp waarvan je je kan afvragen of die ooit aan het einde van de keten ten goede komt'.

'Ieder instituut, zelfs een particuliere onderneming, moet zich bezighouden met datgene waarin het deskundig is. Dat geldt ook voor de universiteit. Als wij een specifieke kunde in huis hebben, dan moet daarvoor een organisatorische structuur in het leven geroepen worden om daarvan zoveel mogelijk ter beschikking te kunnen stellen, bilateraal of multilateraal. In ons geval denk ik niet alleen aan onderwijskundige expertise, maar ook aan vaktechnische.'

'Binnen de universiteit wordt daar nu niet voldoende aandacht aan geschonken. Als er een principiële bereidheid bestaat om onze kennis ter beschikking te stellen, dan moet er ook mankracht worden vrijgemaakt en financiële ruimte worden geschapen om de bereidheid in echte hulp om te zetten. Maar wat bijvoorbeeld de planning van het onderwijs betreft hollen we maar achter de formatie aan. Als we eenmaal een bereidverklaring hebben gegeven, moeten we ook de ruimte scheppen'.

Sta Op (vervolg van pagina 6)

gemeenschap en verder iedere belangstellende bewust te maken van de ontwikkelingsproblematiek.

'Wij constateren een behoefte en we doen daar wat aan. Maar er zou natuurlijk veel meer moeten gebeuren,' zeggen de twee. 'De universiteit laat het op dat gebied nog te veel afweten. Daarmee bedoelen we niet zozeer dat het erg moeilijk is om aan de nodige middelen te komen voor onze activiteiten, maar dat er uit de officiële hoek geen initiatieven komen op dat terrein'. Dat die initiatieven er niet komen wijten ook zij aan het niet-funktioneren van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking, die immers al meer dan een jaar niet meer vergaderd heeft. 'Wij zitten als een soort pressiegroep achter de commissie aan, maar intussen vergeten we niet dat we ook iets aan die bewustwording moeten doen'. Tot de wapenfeiten behoren het opzetten van de lezingencycli 'Gezondheid en Derde Wereld' met hulp van Koko en 'Het Westen en Ontwikkelingslanden' met hulp van Studium Ge-

nerale, en het opzetten van twee studiegroepen, die binnenkort van start gaan. 'Verder kunnen wij een stimulerende rol spelen en de communicatie binnen de universiteit bevorderen. Er is nu helemaal geen sprake van coördinatie of overzicht van activiteiten. Iedere faculteit, ieder jaar, iedere groep zit voor zichzelf te werken. Wij zouden juist de verbindende schakel kunnen zijn. Niet om de Commissie Ontwikkelingssamenwerking overbodig te maken, want die zouden we uitstekend als steun in de rug kunnen gebruiken', aldus de Sta Oppers.

Waar blijft Commissie dan eigenlijk? Interim-voorzitter Laurent Serpenti: 'De commissie wordt op zo kort mogelijke termijn bijeen geroepen. Maar ik wil liever niet dat de leden uit het universiteitsblad vernemen wat ik daar ga zeggen.'

J.H.

de bank die uw taal spreekt

Of zegt het U soms niets dat de
Spaarbank Limburg:

- al meer dan 125 jaar in Limburg zit
- 245.000 rekeninghouders telt
- 47 kantoren heeft
- een uitvoerig dienstenpakket biedt
- voorlichting over belangrijke zaken ook bij de cliënt thuis geeft.

spaarbank limburg

Hoofdkantoor: Markt 17-18, Maastricht, Tel. (043) 84 12 22
Distriktkantoor: Prinsenhofstraat 3, Venlo, Tel. (077) 1 15 55

Het nieuwe gebouw op Randwijck

Invulling RL - locaties vastgesteld

Eindelijk is het (bijna) zover! Het Colleg van Bestuur heeft in zijn vergadering van 14 december j.l. het plan voor de invulling van de RL locaties vastgesteld. Er moeten nu nog een paar losse eindjes aan elkaar worden geknoopt en met enkele direct betrokkenen moet nog een laatste gesprek plaatsvinden. De vraag 'wie komt waar', die in formele en informele circuits, in vergaderlokalen, wandelgangen en tapperijen voor levendige discussie en soms voor verhitte gemoederen heeft gezorgd nadert nu een definitieve beantwoording.

'Huisvesting is altijd een bijzonder gevoelig punt', zegt CvB-voorzitter Van den Biggelaar. 'Het is voor iedereen natuurlijk reuze belangrijk waar hij zit, bij wie hij zit, of hij voldoende ruimte krijgt en welke voorzieningen er op de werkvloer zijn: bibliotheek, kantine, parkeergelegenheid enz.. We hebben nu het gevoel dat we alle betrokkenen voldoende hebben gehoord. Daarna moet je besluiten nemen uit nogal eens tegenstrijdige belangen. Onvermijdelijk dat

je dan mensen teleurstelt. Toch vind ik dat er, ondanks het soms moeizame vooroverleg een redelijk plaatje uit is gekomen'.

Plaatje

Hoe ziet dat plaatje er uit? Op het moment dat we dit schrijven is de besluitvorming nog niet helemaal afgerond. Onder dat voorbehoud kunnen we de volgende verdeling over de lokaties aangeven.

Beginnen we met de eerste fase van de nieuwbouw Randwijck. In januari zullen daar de gehuisvest zijn: huisartsgeneeskunde, onderwijsontwikkeling en onderwijsresearch, sociale psychiatrie, het skillslab, onderwijsvoorzieningen (groepskamers en studielandschap incl. AV-groepskamers en AV-units) ten behoeve van geneeskunde en sociale gezondheidkunde, de docentenopleiding paramedische beroepen, de huisartsopleiding en een deel van het buro onderwijszaken van de Faculteit der Geneeskunde. Voorts wordt er het grootste deel van de boekencollectie op het ge-

bied van de gezondheidswetenschappen geplaatst (een deel blijft in het BMC). Ook komen er restauratieve voorzieningen.

In het Biomedisch Centrum verandert niet veel ten aanzien van de huidige situatie. Uit het BMC verdwijnt huisartsgeneeskunde. Het onderwijs in de geneeskunde en sociale gezondheidkunde zal zich voor een deel hier blijven afspelen.

Uit het Hoofdgebouw verdwijnen naar Randwijck het Skillslab en het tijdschriftenbestand op het gebied van de gezondheidswetenschappen. Er blijft een aantal onderwijsgroepskamers voor geneeskunde en sociale gezondheidkunde. Nieuwe bewoners van het hoofdgebouw worden bouwzaken en technische dienst (BTD) en de crèche.

Uit het Elisabeth-huis vertrekken BTD (naar hoofdgebouw) en gezondheids-ethiek/wetenschapsleer (naar Carré). Naar het Elisabeth-huis komt medische psychologie.

De situatie in het Van Kleefcentrum en in De Nieuwenhof blijft ongewijzigd. In het Bonnefantenklooster blijft een boekenmagazijn met de algemene boekencollectie en de collecties voor rechten en economie. De meeste medewerkers van de bibliotheek blijven daar wonen. Voorlopig zullen de huidige studielandschappen er leeg staan.

In het Carrégebouw wordt bij de daar al verblijvende groepen nog gezondheids-ethiek/wetenschapsleer gevoegd. De sectiebibliotheek van Carré wordt ondergebracht in de bibliotheek op Randwijck.

In Vijverdal blijft alleen klinische psychiatrie en een zeer klein deel van medische psychologie. Het grootste deel van medische psychologie gaat naar het Elisabeth-huis en sociale psychiatrie vertrekt naar Randwijck.

Verhuizing

De verhuizing zal starten in de week voor Kerstmis. Ze wordt direct na nieuwjaar voortgezet. Dat zal nog een gigantische operatie worden, die de betrokken diensten (CZ en BTD) heel wat hoofdbrekens zal kosten. Als deze is afgerond zit de RL tijdelijk in een wat ruimere jas dan tot nu toe. In alle lokaties, behalve Randwijck is dan voorlopig wat ruimte over. Met de toename van de studentenaantallen in de komende jaren zal deze echter weer snel vollopen.

Dienst Voorlichting
Joep Offermans

Algemeen

Dies Natalis

De RL herdenkt op vrijdag 14 januari de zevende verjaardag van haar stichting.

Ter gelegenheid van de viering van deze 'Dies Natalis' vindt daartoe een academische zitting plaats in de Stadsschouwburg in Maastricht. Deze begint 's middags om vier uur.

De diesrede wordt uitgesproken door de rector magnificus, prof. dr. H. C. Hemker. De rede is getiteld: 'Waar een W.I.L. is . . .'

Zij die de plechtigheid willen bijwonen moeten zich al voor 10 december hebben opgegeven. De toegangkaartjes worden enkele dagen voor de Dies verzonden.

Verhuizing Studielandschap Gezondheidswetenschappen

In de eerste fase van de Nieuwbouw op Randwyck zal ook het Studielandschap Gezondheidswetenschappen een plaats vinden. Aangezien het gebouw op Randwijck binnenkort opgeleverd wordt zal de verhuizing van het Studielandschap van het Bonnefantenklooster naar Randwijck plaats hebben rond de kerstvakantie.

In verband hiermee is het Studielandschap gesloten van woensdag 22 december tot donderdag 6 januari a.s. In de periode die hieraan

voorafgaat en die hierop volgt moet tijdelijk rekening gehouden worden met ongemakken. Het uitlenen van boeken uit de studentenboekery (groene etiketten) zal onderbroken zijn van woensdag 12 december tot maandag 10 januari. Gedurende deze periode kunnen wel boeken teruggebracht worden aan de balie in het Bonnefantenklooster; vanaf 10 januari alleen nog op Randwijck.

Buro Onderwijs FdG

Vacature

Binnen de Onderwijscommissie van de Faculteit der Geneeskunde bestaat een vacature in de studentenfractie. Studenten die daarvoor belangstelling hebben, worden verzocht dit schriftelijk te melden bij het Buro Onderwijs FdG.

De opgaven moeten binnen zijn voor 15 januari 1983.

Obductienabespreking

In het kader van de serie Obductienabesprekingen, verzorgd door de capaciteitsgroep Pathologie, volgt een bespreking van een patiënt met vaginaal bloedverlies. Deze inleiding wordt verzorgd door D. Willibrand, patholoog-anatoom en is bedoeld voor 2e t/m 4e jaars medische studenten.

Datum: 6 januari 1983

Tijd: 17.00 uur

Plaats: Filmzaal Hoofgebouw.

Examenreglement

In haar 123e vergadering heeft de Faculteitsraad besloten artikel 35 vast te stellen. Dit houdt in dat 'De Vaste Commissie voor de Examens kan besluiten dit reglement van toepassing te verklaren op personen, anders dan als student.'

Tevens meldt het Bureau Onderwijs FdG aan alle studenten dat aan de onderwijs-balie voor iedere student een exemplaar verkrijgbaar is van de Richtlijnen behorend bij het Examenreglement.

Diversen

Kursus Overheadprojectie

Het doel van deze cursus is de docent kennis en vaardigheid bij te brengen omtrent het gebruik van overheadprojectie. De docent leert niet alleen zelf gebruik te maken van overheadprojectie, maar zal ook studenten vertrouwd kunnen maken met dit medium. Onderwerpen die in deze cursus aan de orde komen zijn: Wat zijn kenmerken van de overheadprojector. Waarom, hoe en wanneer kan ik de overheadprojectie gebruiken in relatie met probleemgestuurd onderwijs? Hoe maak ik verschillende soorten transparanten?

De AV-dienst werkt aan deze cursus mee.

16

studenten verzekering

vanaf
50,- per jaar

verzekerd tegen. W.A. particulieren + brand & inbraak + ongevallen (inkl. doorlopende reisverzekering) + overlijden; maar ook volledige ziektekostenverzekeringen à 398,-

Voor folder en informatie 071-145044 of alle NBBS reiswinkels Alkmaar, Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, Delft, Den Bosch, Den Haag, Dordrecht, Eindhoven, Enschede, Groningen, Haarlem, Heerlen, Hilversum, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Middelburg, Nijmegen, Rotterdam, Tilburg, Utrecht, Wageningen, Zwolle.

of stuur ingevulde coupon op

naam _____

straat/nr. _____

postcode/plaats _____

postbus 11054, 2301 EB Leiden frankeren als briefkaart

U heeft maar één goede makelaar nodig!

Voor uw huisvesting

Zowel voor huur als koop.

Voor uw verzekeringen

Zowel voor medewerkers als studenten hebben wij speciale auto- en brandverzekeringen tegen zeer aantrekkelijke premies.

Wij voeren het speciale studentenpakket voor brand-, aansprakelijkheids-, ziektekosten- en ongevallenverzekering.

Voor uw financieringen

Hypotheken, plan-kredieten e.d.

Stroom, Lenting & Partners BV

Stationsstraat 12, Postbus 3001
6221 BP Maastricht 6202 NA
Telefoon 043-11737

Kursusdatum: 20 januari van 14.00 tot 17.00 uur.

Kontaktpersoon: Willem de Greve O&O.

Capaciteitsgroep Neurologie 'Intercity'

Na overleg met Heerlen en Sittard is het programma voor de Intercity voor het jaar 1983 er als volgt uit komen zien:

12 januari 1983: Intercity te Maastricht;

9 maart 1983: Intercity te Sittard;

11 mei 1983: Intercity (thematisch gericht) 'Spierziekten' te Heerlen;

14 september 1983: Intercity (thematisch gericht) 'Axonaal/segmentaal' te Maastricht;

9 november 1983: Intercity te Heerlen. De cursus Anatomie/Fysiologie op 16 februari a.s. komt te vervallen. Ik verzoek U bovenstaande wijzigingen in het programma-boekje op te nemen.

Zoals in het programma vermeld, zal op zaterdag 26 maart de inleiding gegeven worden voor de cursus Revalidatie te Hoensbroek. In verband met de lunch aldaar zou ik tijdig van U willen vernemen of U bij die bijeenkomst aanwezig zult zijn.

Prijsvraag Stichting Afasie

De Stichting Afasie Nederland (SAN) heeft voor 1983 een geldprijs beschikbaar van 1000 gulden voor een scriptie of verslag over afasie, vervaardigd in het kalenderjaar 1982/83. Een onpartijdige en deskundige jury zal de prijs toekennen aan de studie die het meest in aanmerking komt voor het predikaat 'uitstekend'.

De werkstukken moeten getypt en in drievoud vóór 31 maart 1983 worden gezonden naar het secretariaat van de Stichting Afasie Nederland, Postbus 30470, 2500GL 's-Gravenhage, met vermelding van personalia, aard van de opleiding en afdeling waar het onderzoek plaatsvond.

Tafelstraat 13

Bericht van Tafelstraat 13

De studentenkerk sluit haar themavieringen op weg naar Kerstmis met een viering op 19 december in de St. Jan op het Vrijthof. Direct na de viering is er koffie en kerstgebak op Tafelstraat 13.

Het programma voor de tweede helft van het studiejaar is zo goed als rond. Voor de maand januari en februari betekent dit dat er naast de avonden, waarop er groepen draaien, waarop studenten elkaar kunnen ontmoeten en/of praten over bepaalde bijbel-passages en de verstaanbaarheid daarvan, er twee bijzondere avonden zijn gepland. Op deze avonden zal er aan de hand van videobanden gesproken worden.

We gaan de gedramatiseerde Ikon-serie 'Aan onze ouders' zien op twee avonden. Dit zal gebeuren op dinsdag 25 januari en dinsdag 8 februari. We doen dat op Tafelstraat 13 en beginnen om 20.00 uur. Op elke avond bekijken we twee delen van de vierdelige serie en gaan dan in gesprek met elkaar rond drie thema's:

1. Hoe zijn de relaties van de mensen die we zagen met hun vrienden en kennissen. Hoe zouden die verbeterd kunnen worden?

2. Hoe is de relatie met de ouders. Hoe komt het dat die relatie goed is, of waaraan is een slechte situatie te wijten?

3. Hoe denken de mensen, die we op de t.v. tegenkwamen over de toekomst? Kun je het daarmee eens zijn?

Tijdens de beide avonden zullen de raads-vrouw van het humanistisch verbond en de beide studentenpastores aanwezig zijn. Zij denken door het organiseren van deze avonden een fijn aanbod te doen aan de studenten van Maastricht. Het spreekt vanzelf dat je welkom bent!

Ter gelegenheid van de jaarwisseling is er een nieuwjaarsontmoeting op Tafelstraat 13. Mensen geven elkaar daar een bemoedigende hand en drinken met elkaar eventueel een borrel. Dit op 13 januari van vijf tot zeven uur in de namiddag. Je komt toch ook? We willen je namelijk een goed, gelukkig en zalig nieuwjaar toewensen. En jij ons?

**Maaik van Praag
Geert van der Bom
Sjaak Oberyé**

ABVA-KABO

GO-vertegenwoordiging

De vertegenwoordiging van de ABVA-KABO in het Georganiseerd Overleg heeft een nieuwe samenstelling:

Leden: Wim Busing (cap.gr. Pathologie), Coen v. d. Gugten (AV-Dienst).

Plv. leden: Paul v. Avermaete (Dienst Civiele Zaken-BMC), Frans v. d. Horst (cap.gr. Huisartsgeneeskunde).

Voorts zijn er voor bijna alle locaties van de universiteit contactpersonen, bij wie leden en niet-leden direct terecht kunnen voor informatie, wensen, klachten etc.:

Abstraat: Marijke Niemann (Pers.zaken)

BMC: Paul v. Avermaete (Civiele zaken)

Bonnefantien: Peter v. d. Hove en Lydia Lip-pens (Bibliotheek)

Carré: Richard Jansen (Economie)

Elisabethhuis: Loet Polak (O en O)

Hoofdgebouw: Ton Brouns (Voorlichting)

Nieuwenhof: Victor Rutgers

Vijverdal: Jan Scholte (Sociale Psychatrie).

Het secretariaat van de ABVA-KABO-RL is in handen van Kees Schroer (Medische Sociologie).

Op 22 november j.l. heeft de ledenvergadering de volgende besluiten genomen:

- er zal op de dag (of de dag daaraan voorafgaand) van de landelijke acties, actie plaatsvinden aan de RL tegen bezuiniging van de salarissen en de 1,65% korting.

- de leden wensen een bestuurlijk waarnemer enerzijds en versterking van het personeelsveldwerk anderzijds en wijzen daarom het voorstel van het CvB om een vertrouwensman (moet zijn: mens) te benoemen, die van beide wat doet, van de hand.

- de GO-fractie zal een ultimatum stellen aan het College van Bestuur, dat na jarenlange verzoeken, nog steeds geen plan op tafel heeft om gedwongen ontslagen of gedwongen onvoorbereide overplaatsingen te voorkomen.

Niet-Universitaire Geneeswijzen

N.U.G.-agenda vanaf 17 december a.s.:

Dinsdag 4 januari. Van 11.30 tot 13.00 uur in kamer 316: Vergadering van de kerngroep van het experimenteel onderwijsproject. Alle nieuwe leden die actief willen worden kunnen hier binnenwippen.

Dinsdag 11 januari. Van 11.30 tot 13.00 uur in kamer 316: Idem: kerngroepsvergadering.

Woensdag 12 januari. Van 12.00 tot 13.30 uur in kamer 224: Tutorenoverleg van het blok 'manuele therapie'. Geef even aan je collega's door dat het dit keer in 224 is en niet in 316 (i.v.m. Agora).

Maandag 17 januari. Vanaf 19.30 uur in de aula. Lezing 'manuele therapie, methode Van der Bijl, deel 2'. De lezing zal ondersteund worden door enige epidemiologische gegevens t.a.v. prognoses e.d. Het een en ander zal worden gevisualiseerd m.b.v. een film.

Spreker: Huub Verlinden, practiserend manuele- en fysiotherapeut en docent manuele therapie aan de School voor Manuele therapie in Utrecht.

Entree: vrije bijdrage.

Dinsdag 18 januari. Van 11.30 tot 13.00 uur in kamer 316: Kerngroepsvergadering.

Mededelingen:

Er zijn momenteel voldoende belangstellenden om de cursus 'Spirituele Geneeswijzen en Bachremedies' van start te laten gaan. Er is nog plaats voor enkele geïnteresseerden. S.v.p. opgegeven via het postvakje van Gerrit-Jan Gerritsma, 2e jaars geneeskunde (koko-kamer).

Er worden nog enkele kandidaat-bestuursleden gezocht voor de op te richten vereniging. Begin februari zal de oprichtings-a.l.v. zijn. Er is nog plaats voor een secretaris en voorzitter en iemand die zich met het ledennieuws gaat bezig houden.

AKTIVITEITENAGENDA

'Aktiviteitenagenda' is een rubriek voor mededelingen, bestemd voor een groot publiek binnen de universitaire gemeenschap van de RL. Te denken valt aan bekendmaking van onder andere lezingen, bijeenkomsten, promoties e.d.

De kopie/gegevens dienen te worden gericht aan de Dienst Voorlichting. De eerstvolgende *Observant* (nr. 10) verschijnt op 21 januari 1983. Gegevens voor dit nummer inleveren vóór 10 januari.

Vrijdag 17 december
promotie, drs. R. Min. 16.00 uur, Aula

Vrijdag 7 januari
promotie drs. M. F. von Meyenfeldt
16.00 uur, Aula

Vrijdag 14 januari
'Dies Natalis'
16.00 uur, Stadsschouwburg

Menuet: speelfilm naar Louis Paul Boon

Lili Rademakers studeerde aan de filmscholen van Parijs en Rome, was regie-assistente van Fellini ('La dolce vita') en later van Fons Rademakers. Ze trouwde met hem en zei er haar filmloopbaan vaarwel voor. Nu haar echgenoot zijn sporen in de Nederlandse filmwereld meer dan verdient heeft, kreeg ze eindelijk de kans om zélf achter de camera plaats te nemen. 'Menuet' is haar eerste lange speelfilm. Hij kwam in het midden van 1982 gereed, en draait op de valreep van het jaar (23-29 december) in het Maastrichts Filmhuis.

De korte roman 'Menuet' werd in 1955 door de Vlaamse prozaïst Louis Paul Boon gepubliceerd. Hij vlocht het verhaal van drie mensen ineen, die – ieder voor zich – de gebeurtenissen die tussen hen plaatsvinden overdenken en commentariëren. Dit, tegen de achtergrond van een doorlopende serie gruwelijke, vaak absurd aandoende, maar authentieke krantenberichten over moord, verkrachting en ellende, die een doem werpen op de gebeurtenissen van alledag en tegelijkertijd de bittere on-

dertoon van het eigenlijke verhaal accentueren. Boon beschouwde 'Menuet' als het beste dat hij ooit geschreven heeft, en de verfilming ervan kan men letterlijk als een hommage aan zijn schrijverschap beschouwen.

De complexe vertelstructuur van 'Menuet' lijkt op het eerste gezicht niet geschikt voor een filmische weergave. Daarom hebben Lili Rademakers en scenarioschrijver Hugo Claus – overigens zonder de intenties en sfeertekening van Boon's roman aan te tasten – de volgorde van handelingen aangepast: In het scenario is het procedé van het verhaal, dat driemaal opnieuw wordt verteld, alleen aan het eind terug te vinden. Lili Rademakers zélf in een interview met het filmblad *Skoop*: 'De inhoud van het boek is voor mij belangrijk omdat het allerlei burgerlijke waarden ontmantelt en op losse schroeven stelt'.

'Menuet' is een gesloten film in een koele en strakke stijl. Rademakers heeft het broeierige klimaat vol ironie tussen de man, zijn vrouw en het jonge meisje in een pakkende beeldtaal weten te herscheppen. Nergens gaat ze zich te buiten aan

protserig showwerk, terwijl bijvoorbeeld de droomfragmenten zich daarvoor toch best zouden lenen. Het is jammer dat deze film bij zijn première onder de lawine van nieuw Nederlands materiaal bedolven is. 'Menuet' en Lili Rademakers verdienen beter.

JM

**Voor
Algemene-
Wetenschappelijke
Boeken**

**BOEKHANDEL
Bergmans**

Nieuwstraat 9 - 6211 CR Maastricht

* *Nieuw in ons assortiment:*

Een grote collectie

**JURIDISCHE
BOEKEN**

Wintercircus

In de loop der jaren zijn de donkere dagen rond Kerstmis en Nieuwjaar uitgegroeid tot een winterpauze binnen het theaterseizoen. Bij de binnenskamers beslotenheid van kerststol en oliebolle combineert de grandeur van het toneel kennelijk slecht; en daarom moet de theaterliefhebber het een paar weken stellen met en sterk uitgedund aanbod. Martin Hanson en Carly Ross hebben van het 'gat' in de schouwburgprogrammering handig gebruik gemaakt, door enkele jaren geleden het 'Nationaal Nederlands Wintercircus' te beginnen. Geen circus in de klassieke zin, dat met een grote tent rondreist van marktplein naar marktplein; maar een keur van Europese artiesten die rond de jaarwisseling enkele weken met elkaar langs het Nederlands theatercircuit trekken.

Het Wintercircus bleek van meet af aan succesvol, en groeide inmiddels in veel steden tot een rotsvaste traditie uit. Circus en kerstvakantie passen wonderwel bij elkaar. En sinds ons laatste volwassen circus, 'Toni Boltini', over de kop ging biedt het 'Wintercircus' een van de weinige kansen om in Nederland circus op niveau te zien. De circusfanaat in en om Maastricht kan 4 en 5 januari 1983 het hart weer opha-

len. Dan doet het 'Nationaal Wintercircus' de Stadsschouwburg aan met vier voorstellingen.

Hanson en Ros hebben het Wintercircus dit jaar de naam 'n Droomeiland' meegegeven. Ze situeerden de piste als een caribische oase midden in een zee van publiek. Er is alles aan gedaan om de circussfeer in het theater te bewaren, al moet men het daar ook stellen zonder de karakteristieke geur van het tentdoek en zaagmeel. Het programma vermeldt dressuurnummers met pony's, chimpansees, katten en zelfs leeuwen. De traditionele lucht-acrobatiek ontbreekt niet, er is een springplanknummer en als glamouracts worden een showballet en een illusionist geïntroduceerd. Een van de hoogtepunten in de voorstelling zal het optreden van de gevierde Zwitsers clown Walter Galetti zijn. Het geheel wordt begeleid door een ouderwets circusorkest. en zeg eens eerlijk: In welk circus kom je dat tegenwoordig nog tegen?

Agenda

Stadsschouwburg

Dinsdag 4 januari 1983 om 16.30 en 20.00 uur, **woensdag 5 januari** om 13.30 en 16.00 uur: Het 'Nationaal Nederlands Wintercircus'.

Dinsdag 11 januari om 22.00 uur: 'Binnenste boven', een blijspel van Alan Ayckbourn (vrije productie).

Woensdag 12 januari om 20.00 uur: Het Zwarte Theater uit Praag.

Donderdag 13 januari om 22.00 uur: Romantisch klassiek ballet met Alexandra Radius en Han Ebbe-laar.

Dinsdag 18 en woensdag 19 januari om 20.00 uur: Zuidelijk Toneel Clobe met 'Eczeem' van Gerardjan Rijnders.

5, 12, 13 en 16 januari om 12.30 uur: Lunchpauzeconcerten.

Staargebouw

Zondag 26 december om 11.30 uur: Kerstconcert door de 'Mastreechter Staar'.

Zaterdag 8 januari om 20.00 uur: Het Limburgse Symfonie Orkest onder leiding van James Judd met werken van Mozart, Sibelius en Brahms. Pianosoliste: Brigitte Engerer.

Vrijdag 14 januari om 20.00 uur: I Musici.

Zondag 16 januari om 15.00 uur: Het Limburgs Symfonie Orkest onder leiding van James Judd in de Beethoven-cyclus. Sopraansoliste: Kari Lövaas.

Filmhuis

Maandag 20 tot en met woensdag 22 december om 22.30 uur: 'Black generation' en 'Unmade beds' van Amos Poe.

Donderdag 23 tot en met woensdag 29 december om 20.00 uur: 'Menuet' van Lili Rademakers; om 22.30 uur (behalve 24 dec.): 'My dinner with André' van Louis Malle.

Donderdag 30 december tot en met woensdag 5 januari 1983 om 20.00 uur: 'Sürü' van Yilmaz Güney.

Donderdag 30 december tot en met zondag 2 januari 1983 om 22.30 uur: 'Casablanca' van Michael Curtiz.

Bonrefantenmuseum Maastricht

Tot 3 januari 1983: 'Plus-est', 'Er is meer', een combinatietentoonstelling van werk van jonge kunstenaars tot 12 januari óók in de Dominicanerkerk).

Tot 24 januari 1983: 'De vesting... en daarna'. Een educatief project rondom de verdediging van Maastricht.

Achterom is 't Kerms

FAST-ITY BELT "Locks emm up"
Designed Especially for FAT FOOD LOVERS

Comes Complete in Colorful Gift Box with 12 page Comical Instruction Book.
Designed for Pad Lock, but not included.
Call Now or use Mail Order Form and we will send this Diet Gag Gift to you or to the person of your choice.
Send Check or Money Order Satisfaction Guaranteed or Money Back

Boelimia-lijdens

Het bovenstaande, uit Amerika afkomstige 'mulkorfje' wordt nu ook in Maastricht op de markt gebracht. In een aantal gemodificeerde uitvoeringen is het bruikbaar als: hulpmiddel bij therapieën voor probleemdrinkers (het gedwongen door een rietje drinken heeft ongekende effecten); middel om extra gezond te worden, omdat U nu zonder te veel moeite tien sigaretten tegelijk kunt roken;

dé therapie voor boelimia-lijdens; tevens bruikbaar voor anorexiëten die nog sneller wensen af te vallen; met een tijdslot uitgevoerd kan het gebruikt worden als 'zoengordel', naar analogie van de kuisheidsgordel. Slechts vijf minuten per dag is zoenen mogelijk; aan mondige studenten wordt het gratis bij het inschrijvingspakket verstrekt; voor student-U-Raadsleden is het dragen tijdens de vergaderingen verplicht; bij inspraakprocedures is de mulkorf zeer succesvol gebleken. Minister Deetman overweegt het ding via de bonden ABVA/KABO en ABOP te verspreiden teneinde onderwijspersoneel op een eenvoudige wijze 1,65% te laten afslanken.

Maastricht: ein riesiger Tophit

Als U binnenkort afreist naar het Zwitserse om daar wat te wintersporten en/of Uw been te breken, zou het best eens kunnen zijn dat U op een gegeven moment de 'Tages-Anzeiger für Stadt und Kanton Zürich' in handen krijgt. Een dagblad dat eens in de week een kleuren-bijlage heeft, het 'Magazin'. Twintig november jonstleden dook in dat magazine Maastricht, en haar Rijksuniversiteit op. Acht-eneen-halve pagina lang wordt de lof-trompet over de RL gestoken:

Maastricht ist ein Pilgerort für innovationsfreudige Gesundheitspolitiker. Behalve de nog aan de RL verbonden Zwitser Ueli Bollag, die het waagt wat kritische kanttekeningen te plaatsen (Een gigantisch academisch ziekenhuis is wat hem betreft uit den boze, het vijfde en zesde curriculumjaar, daarop is volgens hem 'wirklich noch keinen Staat zu machen') komt 'Dekan Jacobus M. Greep' uit de hoek als de grote evangelist van het Maastrichtse systeem. Hij vertelt trots van zijn missiereizen door de hele wereld om - bijvoorbeeld - in Bahrein, Egypte, Soedan, Saedi-Arabië en nu ook China zusterfaculteiten op te bouwen. Op de Anzeiger-reporter komt Greep over als 'ein leicht angegrauter Mann mittleren Alters, der sich versteht aufs Public-Relations-Geschäft', als iemand die weet hoe van het leven te genieten, en meer als een door succes gesterkte politicus dan als een geleerde. Wat betreft je inkomen moet je volgens de dekaan ook een zeker idealisme in je hebben: 'Wij hebben de harde regeling getroffen dat géén klinikus meer dan het dubbele van een normaal hooglerarsalaris mag beuren.' Hij moet het doen met een armzalige 250.000 gulden per jaar, terwijl een chirurg in de Unikliniek in Basel een miljoen vangt.

Slagbomen I

Het BMC is weer een stukje 'veiliger' geworden, althans zolang je buiten de kerncentraleomheining blijft. Want owee als je binnen wilt komen, dan liggen de gevaren op de loer.

Een van de vele slachtoffers van met name de slagbomen bij de ingang is Jacqueline Khalifa, secretaresse van Memic. Op donderdag 26 augustus jl. liep ze om 13.15 uur niets vermoedend de poort binnen. De linker slagboom stond omhoog. Ze had een zware boodschappentas bij zich en was blij dat ze zich niet door de 80 cm korte opening hoefde te wringen. Het noodlot sloeg echter toe. De slagboom kwam met een klap naar beneden (de slagboom sluit automatisch als een auto is gepasseerd!). En jawel hoor, met een zware hoofdwond moest Jacqueline naar het ziekenhuis. Haar chef liet het daar niet bij zitten en schreef een brief naar het Lokatie Overleg (LO). Hij deed de

suggestie borden te plaatsen om argeloze bezoekers en notoire passanten op de gevaren te wijzen van plots neervallende bomen.

In de laatste week van november kwamen er borden en witte strepen. Dit alles om duidelijk te maken dat er voor inkomende en uitgaande fietsers en voetgangers voortaan slechts een doorgang is van 80 cm. Vóór die week was de toegestane ruimte nog 2 keer 80 cm. Want wat gebeurde er ook in die week? De andere slagboom, die geen schuld droeg aan het ongeluk, werd verlengd zodat aan die kant niemand meer in en uit kan. Snapt u de logica?

Slagbomen II

De verantwoordelijkheid voor deze aanslagen op BMC-bezoekers is nog niet opgeëist. Vermoed wordt dat de diensten CZ en BTD deze martelpraktijken bedacht hebben. Het LO, dat als spreekbuis voor BMC-gebruikers optreedt, heeft zich - uiteraard - van de gang van zaken gedistancieerd. In de veiligheidscommissie, waar de brief van het Memic-hoofd is besproken, pleitte haar woordvoerder voor het permanent openstellen van de bewuste slagboom. (Auto's mogen die kant toch niet binnen en anderen kunnen zonder levensgevaar uit en in). CZ en BTD beslisten natuurlijk anders. Stel je voor dat je luistert naar mensen die dag-in-dag-uit door die poort moeten! Enkele leden van het LO, dat door deze handelwijze voor de zoveelste keer buiten spel is gezet, overwegen harde acties. Een slagboom meer of minder, een kniesoor die daar op het BMC nog op let . . .